

Generale College voor de kerkorde (dossier 24-02)

Rapport in eerste lezing

‘Wijziging van de regels over het afzien consideratie’

1. Inleiding

In vier gevallen schrijft de kerkorde voor dat een besluit van de synode moet worden 'geconsidereerd':

1. bij de wijziging van de romeinse artikelen (art. XVIII-4 KO),
2. bij de wijziging van de ordinanties (art. XVII-4 KO),
3. bij de besluiten over het belijden van de kerk (ord. 1-4-2), en
4. bij de besluiten over de vereniging van kerken (ord. 14-6-2)

Met 'considereren' wordt bedoeld dat een besluit wordt voorgelegd aan kerkenraden ter consideratie door de classicale vergaderingen en de evangelisch-lutherse Synode (ELS). Alle kerkenraden geven hun mening over het besluit, deze worden de classicale vergadering en de ELS verwerkt en opgestuurd. Na kennisname hiervan besluit de generale synode in tweede lezing definitief over de wijziging.

Op dit moment kan de synode besluiten om in het geval van een ordinantiewijziging de consideratie en tweede lezing achterwege te laten indien het 'evident' is dat deze 'niet noodzakelijk' is. De synode dient dit unaniem te besluiten.

2. Wat is de aanleiding van dit voorstel?

Op 24 juli 2024 ontving het GCKO een verzoek van het moderamen van de generale synode met het verzoek tot aanpassing van het besluit tot achterwege laten van het considereren. Gevraagd is om van de benodigde unanimiteit de regel te stellen dat er niet meer dan 4 stemmen tegen het voorstel om af te zien van considereren mogen stemmen. Het moderamen wees hierbij op het feit dat in de afgelopen jaren het tweemaal is voorgekomen dat slechts één of twee leden van de synode tegen het afzien van de consideratie waren. Gelet op de aanzienlijke belasting van het considereren voor de kerkelijke vergaderingen en administratie en gelet op het feit dat voor het indienen van een amendement of tegenvoorstel ook ten minste vier ondertekenaars nodig zijn stelde het moderamen voor dat eenzelfde aantal benodigd is om consideratie af te dwingen indien wordt voorgesteld om hiervan af te zien.

3. Wat beoogt het voorstel?

Het voorstel beoogt dat de synode kan besluiten om de consideratie en tweede lezing van een wijziging van een **ordinantie** achterwege te laten als niet meer dan vier stemmen hiertegen zijn (in plaats van de nu vereiste unanimiteit).

4. Welke procedure voor wijziging moet worden gevolgd?

De wijziging betreft de wijziging van in ieder geval een Romeins kerkorde-artikel. Gelet op art. XVIII van de kerkorde moet hiervoor de volgende procedure gevolgd worden:

1. Besluitvorming in eerste lezing
2. Consideratie
3. Besluitvorming in tweede lezing, waarbij tenminste een meerderheid van twee derde van de uitgebrachte stemmen vereist is.

5. Toelichting:

5.1 Welke kerkordelijke bepalingen rondom considereren zijn er?

De kerkorde geeft in de romeinse artikelen en ordinantie 14 aan wanneer er geconsidereerd moet worden:

1. bij de wijziging van de romeinse artikelen (art. XVIII-4 KO),
2. bij de wijziging van de ordinanties (art. XVII-4 KO),
3. bij de besluiten over het belijden van de kerk (ord. 1-4-2), en
4. bij de besluiten over de vereniging van kerken (ord. 14-6-2)

Vervolgens geeft de kerkorde wie de taak tot considereren heeft:

1. in ord. 4-14 dat 'het geven van consideraties over haar door de generale synode voorgelegde vragen van belijden en kerkorde' een taak van de classicale vergadering is.
2. In ord. 4-22-1 idem voor de evangelisch-lutherse synode.

Het GCKO heeft volgens ord. 4-29 de taak om tekstvoorstellen voor wijzigingen van de kerkorde te doen, zowel in eerste als in tweede lezing.

5.2 Het voorstel

Het voorstel beoogt dat de synode kan besluiten om de consideratie en de tweede lezing van een wijziging van een **ordinantie** achterwege te laten als niet meer dan vier stemmen hiertegen zijn (in plaats van de nu vereiste unanimiteit). In de andere gevallen waarbij de kerkorde consideratie voorschrijft is afzien van consideratie en tweede lezing geen mogelijkheid.

Het aantal van ten minste 4 mede(tegen)standers is gelijk aan het minimaal benodigde medeondertekenaars voor een tegenvoorstel of amendement bij een kerkordevoorstel volgens het huishoudelijk reglement van de synode. Het aantal van ten minste 4 medestanders om in de synode te kunnen acteren is bekend en gedragen. Hoewel dit niet noodzakelijkerwijs altijd zo het geval zal zijn, kan worden volstaan met het gegeven dat dit nu zo is en de verwachting is dat dit nog even zo zal blijven.

De regeling vereist inhoudelijk dat het 'evident' is dat consideratie niet 'noodzakelijk' is. De vraag naar noodzakelijkheid betreft de vraag welk type wijziging voor het afzien van consideratie in aanmerking komt. Men denk hierbij aan: terminologie-wijzigingen, technische wijzigingen, etc. De vraag naar evidentie is de vraag hoe duidelijk (en dus gedragen) het is dat de noodzakelijkheid ontbreekt. In de huidige regeling dient iedereen het daarmee eens te zijn, in het voorstel mogen niet meer dan 4 mensen het er mee oneens zijn.

6. Wat is het voorstel in eerste lezing?

Tekst art. XVII ko

Huidige tekst	Voorstel in eerste lezing
<p>art. XVII-4 KO Nadat de generale synode een ordinantie of een wijziging in een ordinantie in eerste lezing heeft vastgesteld, legt zij deze voor aan de kerkenraden ter consideratie door de classicale vergaderingen en door de evangelisch-lutherse synode, waarna de generale synode de desbetreffende ordinantie of wijziging in een ordinantie definitief kan vaststellen.</p> <p>Indien de generale synode bij de behandeling in eerste lezing met alle geldig uitgebrachte stemmen als haar oordeel uitspreekt dat het evident is dat de consideratie door de mindere vergaderingen niet noodzakelijk is, is zij bevoegd de beoogde wijziging direct definitief vast te stellen.</p>	<p>art. XVII-4 KO Nadat de generale synode een ordinantie of een wijziging in een ordinantie in eerste lezing heeft vastgesteld, legt zij deze voor aan de kerkenraden ter consideratie door de classicale vergaderingen en door de evangelisch-lutherse synode, waarna de generale synode de desbetreffende ordinantie of wijziging in een ordinantie definitief kan vaststellen.</p> <p>Indien de generale synode bij de behandeling in eerste lezing met niet meer dan vier tegenstemmen besluit dat het evident is dat de consideratie door de mindere vergaderingen niet noodzakelijk is, is zij bevoegd de beoogde wijziging direct definitief vast te stellen.</p>

7. Inwerkingstredingsdatum

De kerkorde wijzigt geregeld. Tenzij er dringende redenen voor onmiddellijke inwerkingtreding aanwezig zijn, is het overzichtelijk en werkzaam om standaardmomenten in het jaar aan te houden om kerkordewijzigingen in werking te laten treden. Het ligt voor de hand aansluiting te zoeken bij de data die de rijksoverheid hanteert: 1 januari en 1 juli van een gegeven jaar.

De voorgestelde inwerkingstredingsdatum is dan ook de 1 januari of 1 juli direct volgend op aanname van het voorstel in tweede lezing.

Protestantse
Kerk

Dienstenorganisatie Protestantse Kerk

Postbus 8504

3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestansekerk.nl

Bezoekadres: Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht

 @protestansekerkinnederland

 @protestansekerkinnederland

| Vindplaats van
geloof, hoop en liefde